

Landelijk Platform KOPP/KVO stelt behoeften doelgroep centraal

Gewone kinderen in een moeilijke situatie

19 april 2018

Het Landelijk Platform KOPP/KVO verbreedt: op de vraag van voorzitter Lea Bouwmeester wie er voor het eerst het platform bijwoont, ging meer dan de helft van de vingers de lucht in, een mijlpaal! Bouwmeester maakte haar missie nog eens duidelijk: “Dat alle betrokken stakeholders bij KOPP/KVO de doelgroep kennen en het belang zien van preventie en hulpverlening, want dat is hard nodig”. Deze bijeenkomst staan de behoeften van KOPP/KVO-kinderen en -jongeren centraal. De Kinderombudsman presenteert de bevindingen van haar doelgroeponderzoek. “En ook heel bijzonder, twee ervaringsdeskundige jongeren komen ons iets vertellen vanuit hun ervaring: hoe beleven zij wat er gebeurd is thuis en welke hulp zij hebben gekregen of wat ze hebben gemist? Waardevolle informatie omdat het begint met de ervaringen voor wie wij het allemaal doen!”

‘Heb oog voor ons, ook al ben je niet onze hulpverlener’

Twee ervaringsdeskundige jongeren van de Augeo jongerentaskforce vertellen over hun ervaringen aan de hand van dagboekfragmenten. De aanwezigen krijgen een inkijkje in het leven van kinderen die opgroeien in een KOPP/KVO gezin, waar veel hulpverlening aanwezig was, maar waarin zij zich toch onzichtbaar voelden.

Rhea Verheul van de Kinderombudsman presenteert de voorlopige resultaten van ‘Hoor jij mij wel?’, een onderzoek bij kinderen en jongeren met ouders met een ziekte, verslaving of beperking. De vraag die centraal stond was: op welk moment had jij informatie, hulp of steun nodig? De bevindingen uit het onderzoek samengevat:

- Wees **alert op signalen** dat het thuis niet goed gaat en wacht niet te lang met **actie ondernemen**.
- **Heb oog voor ons en onze behoeften**, ook al ben je niet onze hulpverlener. Laat ons voelen dat we niet alleen staan en zorg dat ook wij ondersteuning krijgen.
- Informeer over wat het probleem van onze ouder inhoudt en wat dit voor ons betekent. Ga altijd met ons **in gesprek**, zodat wij ons verhaal kunnen vertellen.
- Probeer ons te **ontlasten in de zorg van onze ouder**, maar neem ons wel **serieus als ervaringsdeskundige**.
- Zie ons als een **gewoon kind in een moeilijke situatie**, dat daarom ondersteuning verdient en niet als een moeilijk kind.

De publicatie van het onderzoek van de Kinderombudsman volgt in juni en zal met de leden van het platform gedeeld worden. Bij vragen, opmerkingen of aanvullingen naar aanleiding van de presentatie van Rhea Verheul is zij te bereiken via rhea.verheul@dekinderombudsman.nl.

Na de presentaties kregen de aanwezigen de opdracht om in groepjes na te denken over: welke boodschap(pen) van de jongeren neem je mee naar jouw gemeente/regio? Wat ga je anders of beter doen om gehoor te geven aan deze boodschap(pen)? Wie en/of wat heb je daarvoor nodig? Een greep uit de opbrengst: “Deze kinderen moeten gezien en gehoord worden zonder te problematiseren”. Een preventiewerker van Tactus noemt: “Wij nemen als boodschap mee dat deskundigheid bij docenten over KOPP/KVO essentieel is. Als een ouder overlijdt wordt daar in de klas uitgebreid bij stilgestaan, maar wie kijkt er om naar kinderen die opgroeien met een ouder met problemen?”. Een beleidsmedewerker jeugd van de gemeente Haarlem benadrukt dat zij de pilot ‘[het voorlichtingsgesprek](#)’ zijn gestart. Binnen deze pilot wordt met patiënten van GGZ inGeest en hun kinderen standaard een gezinsgesprek gevoerd over de psychiatrische problematiek van de ouder. “Hiermee komen wij tegemoet aan de behoefte van

kinderen om geïnformeerd te worden over de ziekte van hun ouder.” Ook ontstaat ter plekke een KOPP/KVO-coalitie: “Wij gaan samen in de regio Amersfoort preventie en zorg voor deze groep vormgeven!”.

Zet KOPP/KVO op de kaart!

Lea Bouwmeester: “De nieuwe gemeenteraden zijn gevormd, dus dit is het moment om de KOPP/KVO-doelgroep onder de aandacht van jouw gemeente te brengen en duidelijk te maken wat er nodig is. Denk aan een actie richting wethouders, ambtenaren of beleidsadviseurs. Zorg dat je opvalt en wees niet te bescheiden. Toon het belang aan van het werk wat je doet, en waarom dit moet blijven bestaan of moet worden uitgebouwd”.

Naast het interactieve deel, was er ook ruimte voor delen van informatie. Hieronder een weergave.

Draaiboek Doe-praatgroep is af

Er wordt geapplaudiseerd als Merel Haverman, coördinator van het Landelijk Platform KOPP/KVO, vertelt dat het draaiboek voor de Doe-praatgroep af is. Merel: “Het was een lang proces maar we zijn trots op het resultaat”. Zij vervolgt: “Met dank aan jullie, voor jullie geduld en de input tijdens het ontwikkelproces. We hebben jullie adviezen ter harte genomen en die praktijkkennis samengebracht met wetenschappelijke inzichten”. Aan het nieuwe draaiboek is onder meer een afstemminggesprek toegevoegd tussen de cursusleiding en de ouder, om de wijze waarop thuis wordt gecommuniceerd over de ziekte van de ouder te bespreken. Ook zijn een mooi vormgegeven werkboekje voor de kinderen en een ouderboekje toegevoegd. De thuisopdrachten zijn ingestoken vanuit positieve psychologie en er is recent beeldmateriaal toegevoegd, waarbij onder andere gebruik is gemaakt van ‘Bikkels’. De nieuwe materialen zijn te bestellen in de webwinkel van het Trimbos-instituut:

<https://www.trimbos.nl/producten-en-diensten/webwinkel/?q=doe-praatgroep&vartype=0>

Trainingsaanbod KOPP/KVO

Het trainingsaanbod van de KOPP/KVO-interventies wordt de komende maanden opgetuigd, te beginnen bij de Doe-praatgroep. De trainingen aan nieuwe uitvoerders zullen gegeven worden in koppels (praktijkprofessional en Trimbos-medewerker). Geïnteresseerde trainers hebben zich al gemeld!

Documentaire Nikki

Monique Nolte geeft een update over de documentaire 12-jarige Nikki, die opgroeit bij een moeder met borderline. Monique volgt haar al twee jaar en zal dit tot haar 15e blijven doen. De documentaire wordt volledig vanuit het perspectief van Nikki gemaakt en het blijkt niet altijd even gemakkelijk voor Nikki om over haar thuissituatie te praten. Door de goede band tussen Monique en Nikki hebben zij samen ontdekt dat Nikki haar gevoelens kwijt kan in tekenen. Monique heeft haar zelfs in contact gebracht met een professionele animator om haar te coachen. Monique: “Het werkt heel goed want ze is inmiddels bezig met een portfolio, heeft een goede klik met de animator en wil hierna ook animator worden”. De documentaire zal naar verwachting in december 2019 worden uitgezonden. Naast de documentaire wordt ook aan een community gebouwd. Monique: “Mijn ervaring is dat mensen na het kijken van een documentaire nergens terecht kunnen. We bouwen daarom aan een platform, waar kijkers en professionals na de documentaire terecht kunnen voor tools en verwijzing naar hulp. Het doel is om te verbinden en te mobiliseren”.

Congres ‘Psychische Problemen en Ouderschap’ groot succes

Op 8 maart vond het congres ‘Ouderschap en psychiatrie’ plaats, georganiseerd door de G4 en het Trimbos. Het thema was: ‘Hoe kun je als GGZ-professional cliënten ondersteunen in het ouderschap?’. Er was ruimte voor 300 deelnemers en binnen twee weken was het volgeboekt. Een eye-opener was dat 80% van de ouders zich onvoldoende ondersteund voelt in het ouderschap door de GGZ. Een bijzondere

bevinding, omdat professionals regelmatig aangeven niet te vragen naar ouderschap uit angst om een cliënt kwijt te raken. Binnen de online [OuderschapsKID](#) is alle informatie van het congres verzameld: filmpjes van de key-note lezingen en enkele workshops, verslagen en powerpoints. Een prachtige website om te verspreiden in je netwerk!

Update lopende en nieuwe zaken

Tot slot een update van lopende en nieuwe initiatieven:

- **Arkin Jeugd:** Yara van der Ven geeft aan dat zij i.s.m. KOPP/KVO-jongeren animaties ontwikkelen over ziektebeelden van de ouder (depressie, angst etc.). De filmpjes worden online beschikbaar gesteld en zijn vrij te gebruiken door andere instellingen. Als de filmpjes klaar zijn, worden ze verspreid onder de leden van het platform.
- **Module ouderschap:** GGzE heeft een [online module](#) over ouderschap ontwikkeld. De module is gemaakt om het praten over ouderschap met GGZ-cliënten normaler te maken. Insteek is ouderschap, waarbij in een onderdeel specifiek aandacht is voor eigen problematiek bij de ouder en de link met KOPP/KVO.
- **Oproep deelname gemeenten BSO-project:** in opdracht van VWS is het Trimbos het [BSO-project](#) gestart. Binnen dit project bieden gemeenten gratis kinderopvang of BSO voor KOPP/KVO-kinderen bij wie de thuissituatie als onveilig wordt ingeschat. Met het BSO-project verblijven de kinderen meer tijd in een gewone, ontspannen situatie. De kinderopvang-medewerkers worden getraind. Een coach vormt de linking pin tussen gezin, BSO en de GGZ-behandelaar van de ouder. Ongeveer 10 gemeenten doen al mee, maar er is ruimte voor meer gemeenten! Aanmelden kan tot aan de zomer. Interesse of vragen? Mail naar Rianne van der Zanden: rzanden@trimbos.nl.
- **Verplicht informeren over ziektebeeld ouder:** in Scandinavië is bij wet vastgelegd dat KOPP/KVO-kinderen geïnformeerd moeten worden over de problemen van hun ouder. Nel Petilon en Lea Bouwmeester verkennen of en hoe een dergelijke verplichting ook in Nederland juridisch verankerd kan worden.

De volgende bijeenkomst van het platform is op donderdag 8 november 2018 van 10-13 uur op het Trimbos-instituut. Dit keer worden VNG en ZN uitgenodigd: waarom is aandacht voor de doelgroep vanuit gemeenten en zorgverzekeraars van belang en hoe kunnen zij dit faciliteren? Ideeën of casussen voor 8 november? Neem contact op met Merel Haverman: mhaverman@trimbos.nl.

Contact

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Merel Haverman, coördinator Landelijk Platform KOPP/KVO vanuit het Trimbos-instituut: 030-2971109 / mhaverman@trimbos.nl.

Koppkvo.nl

Raadpleeg www.koppkvo.nl voor actuele informatie over feiten en cijfers, effectieve hulp, financiering en samenwerken die helpt bij een voortvarende aanpak van KOPP/KVO-problematiek. De website is bedoeld voor professionals, gemeenten, zorgverzekeraars, ouders, naasten en kinderen.